

Schoolgids

Leercentrum W.A. van Liefland

Witterhoofdweg 1G
9405 HX Assen
T 0592 - 820 650

 info@liefland-assen.nl

 www.liefland-assen.nl

plateau

Leercentrum W.A. van Liefland

Voortgezet Speciaal onderwijs

Voorwoord van de directie

Beste lezer van de schoolgids,

Voor u ligt de schoolgids voor de afdeling Voortgezet Speciaal Onderwijs (12-20 jarigen) voor het schooljaar 2018-2019. Wij hebben ook een schoolgids voor de afdeling Speciaal Onderwijs (4-12-jarigen). Beide schoolgidsen kunt u vinden op onze website en wanneer u een eigen exemplaar van een of beide gidsen wenst te ontvangen, kunt u dit kenbaar maken bij de school.

We starten het schooljaar 2018-2019 met ongeveer 115 leerlingen verdeeld over de afdelingen Speciaal Onderwijs (SO) en Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO). We zijn blij dat we deze leerlingen mogen lesgeven binnen de mogelijkheden van het multifunctionele gebouw "Het Schakelveld". De afdeling Speciaal Onderwijs (4-12 jaar) is gehuisvest in een vleugel van het gebouw op de begane grond. De afdeling Voortgezet Speciaal Onderwijs (12-16/20 jaar) is gevestigd op de eerste verdieping.

De schoolgids VSO voor het schooljaar 2018-2019 bestaat uit twee delen, namelijk:

- een schoolspecifiek deel; hierin vindt u alle informatie, die geldt voor Leercentrum W.A. van Liefland als eigen organisatie;
- een Plateau Integrale Kindcentra deel; hierin vindt u afspraken die Plateaubreed gelden voor alle scholen, die vallen onder het bestuur van Plateau Integrale Kindcentra Assen.

De schoolgids is enerzijds bedoeld om ouders, voogden, verzorgers, leerlingen en personeel informatie te verschaffen over onze school en over de organisatie Plateau Integrale Kindcentra Assen, anderzijds wordt verantwoording afgelegd aan ouders/verzorgers, zoals de wet voorschrijft. De medezeggenschapsraad van de school heeft instemmingbevoegdheid met het schoolspecifieke deel en de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad heeft instemmingbevoegdheid met het algemene deel van Plateau Integrale Kindcentra.

De schoolgids wordt na vaststelling door het bestuur per mail verzonden aan ouders, voogden, verzorgers of meerderjarige en handelsbekwame leerlingen en staat op onze website. Een papieren versie is te verkrijgen op school.

Carina van den Barg
Directeur Kind- en Leercentrum W.A. van Liefland

Inhoudsopgave

Voorwoord van de directie	2
Hoofdstuk 1: Algemene informatie	6
1.1 Algemene informatie	6
1.2 Medezeggenschapsraad	6
1.3 Ouderraad	6
Hoofdstuk 2: Leercentrum W.A. van Liefland	7
2.1 Doelgroep van de school	7
2.2 Profiel van de doelgroep	7
2.3 Visie van de school	7
2.4 Doelen van de school	8
2.5 Kwaliteit van het onderwijs	8
2.6 Passend Onderwijs	8
2.6.1 Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs (LECSO)	8
2.6.2 Samenwerkingsverband 22-01	9
2.6.3 Samenwerking RENN 4 De Aventurijn	9
2.6.4 Samenwerking met het Praktijkonderwijs Assen	9
2.7 Toelatingsprocedure	9
2.7.1 Toewijzen van extra ondersteuning SO-SBO-VSO	9
2.8 Plaatsing op Leercentrum W.A. van Liefland	10
2.9 Toelating, schorsing en verwijdering	10
2.10 Schooltijden en maatregelen ter voorkoming van uitval van lessen	10
Hoofdstuk 3: (Voortgezet) speciaal onderwijs voor zeer moeilijk lerende kinderen	11
3.1 Het ontwikkelingsperspectief (OPP) en Individueel Transitieplan (ITP)	11
3.2 Opbrengsten	11
3.3 Uitstroombestemmingen	11
3.4 Uitstroomgegevens schooljaar 2017-2018	12
3.5 Indeling van de groepen	12
3.6 Doorstroomleeftijd en verblijfsduur	12
3.7 Specialistische faciliteiten	12
3.8 Specialistische begeleiding	13
3.9 Organisatie van het onderwijs	14
Hoofdstuk 4: Buitenschoolse informatie	16
4.1 Therapieën/trainingen	16
4.2 Leertijdvermindering	16
4.3 Buitenschoolse opvang (BSO)	16
4.4 Andere informatie	16
4.5 Relaties met de omgeving	16
Hoofdstuk 5. Leer- en ontwikkelingsgebieden/activiteiten	17
5.1 Leer- en ontwikkelingsgebieden	17
5.2 Andere activiteiten van de school	17
Hoofdstuk 6. Klimaat van de school	18
6.1 Activiteiten ter verbetering van het onderwijs in de school	18
6.2 Veiligheid op onze school	18
6.2.1 Schoolregels	18
6.2.2 Anti-pestwet	18
6.3 Protocollen	19
6.4 Draaiboek bij overlijden	19
6.5 Iedereen is gelijk	19
6.6 Externe vertrouwenspersoon Plateau	19
Hoofdstuk 7. Ouders/verzorgers op onze school	21
7.1 Samenwerking met ouders/verzorgers	21
7.2 Contacten met de ouders/verzorgers	21
7.3 De (gemeenschappelijke) medezeggenschapraad (G)MR	22
7.4 De Ouderraad (OR)	22
7.5 Klassenouders	22

7.6 Hulpouders	22
7.7 Vrijwilligerswerk	22
7.8 Stagiaires	22
Hoofdstuk 8. Overige informatie	24
8.1 Gegevens ter inzage door ouders/verzorgers.....	24
8.2 Adreswijzigingen	24
8.3 Absentie, veiligheid en verlofregelingen	24
8.4 Vervoer.....	24
8.5 Kleding.....	24
8.6 Persoonlijke verzorging	25
8.7 Eten op school	25
8.8 Gezonde school.....	25
8.9 Medicijnen.....	25
8.10 Roken	26
8.11 Aansprakelijkheid en verzekeringen.....	26
8.12 Foto's, video en website.....	26
8.13 Ouderbijdrage.....	26
8.14 Schoolreis/schoolkamp.....	27
8.15 Stichting Vrienden Kind- en Leercentrum W.A. van Liefland.....	27
8.16 Regels leerplicht.....	27
8.17 Digitale communicatiemiddelen - Richtlijnen Social Media	28
Hoofdstuk 9. Vakantie en vrije dagen	30
Bijlage 1	31
Bijlage 2	32
Bijlage 3	33

Schoolspecifiek deel

SCHOOLGIDS LEERCENTRUM W.A. VAN LIEFLAND ASSEN

**Afdeling:
Voortgezet Speciaal Onderwijs**

Hoofdstuk 1: Algemene informatie

1.1 Algemene informatie

Adres:	Leercentrum W.A. van Liefland Witterhoofdweg 1G, 9405 HX Assen 0592-820650
E-mail:	info@liefland-assen.nl
Website:	www.liefland-assen.nl
Soort school:	Openbaar leercentrum voor voortgezet speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerenden
Leeftijdsgrens:	12/13 - 20 jaar
Directeur:	Mevr. Carina van den Barg
Adjunct-directeur:	Mevr. Esther Boelens-Smit
Administratrice:	Mevr. Gea Pots
Jeugdarts:	Mevr. Marion van Zonneveld
Jeugdmaatschappelijk werker:	Dhr. Merijn Wierenga
Orthopedagoog:	Mevr. Shanna Visser
Intern begeleider:	Mevr. Nynke Jongsma Mevr. Esther Kleyberg Mevr. Maran Odding
Stage coördinator	Mevr. José Dunnewind (afdeling VSO)
Commissie voor de Begeleiding:	Directeur mevr. Carina van den Barg Schoolmaatschappelijk werker mevr. Marga Hut Orthopedagoog mevr. Shanna Visser Jeugdarts mevr. Marion van Zonneveld
Bevoegd gezag	Leerplichtambtenaar: Mevr. Liesbeth Wijnen Plateau Integrale Kindcentra Assen Postbus 136, 9400 AC Assen Bezoekadres: Laak 1, 9406 HX Assen 0592 820500 E-mail : info@plateau-assen.nl
Samenwerkingsverband VO 22-01: Voortgezet Onderwijs (VO)	Postbus 109 9410 AC Beilen, info@swv2201vo.nl

1.2 Medezeggenschapsraad

<i>Oudergeleding:</i>	mr.vanlieflandassen@gmail.com Dhr. Robert Blomsma (penningmeester) Mevr. Corine van der Werf Vacature oudergeleding
<i>Personeelsgeleding:</i>	Mevr. Jacqueline Bakker (voorzitter) Dhr. Reinier Kremer (vicevoorzitter) Vacature personeelsgeleding

1.3 Ouderraad

<i>Oudergeleding:</i>	Mevr. Anja Meurders (voorzitter) Dhr. Ronald Gerlofsma (penningmeester) Dhr. Jeroen. Wiersum Mevr. Mariska Scheper Mevr. Ina Talens
<i>Personeelsgeleding:</i>	Mevr. Yvette Sambrink en mevr. Dominique Hickel

Hoofdstuk 2: Leercentrum W.A. van Liefland

2.1 Doelgroep van de school

Leercentrum W.A. van Liefland is een openbare school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs aan leerlingen met een verstandelijke beperking. Op onze school geven we onderwijs aan Zeer Moeilijk Lerenden (ZML) en hebben daarnaast verbrede toelating voor leerlingen met een meervoudige handicap (MG), leerlingen met een lichamelijke handicap (LG) en leerlingen die langdurig ziek zijn (LZ).

De doelgroep van ons onderwijs is daarmee divers. Iedere leerling heeft zijn of haar specifieke mogelijkheden en beperkingen. In algemene zin kan worden gesteld dat de doelgroep zich kenmerkt door blijvende beperkingen die de leerlingen hebben bij het aanleren van vaardigheden en attitudes en het verwerven van kennis. De blijvende beperking van de leerling heeft in de eerste plaats betrekking op beperkingen in de verstandelijke ontwikkeling. Daarnaast is sprake van een blijvende achterstand op emotioneel, cognitief en adaptief gebied.

In het Speciaal Onderwijs (SO) zitten de leerlingen in de leeftijd variërend van 4 tot 12/14 jaar. Binnen het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) zitten leerlingen in de leeftijd variërend van 12/14 tot 18/20 jaar.

Het onderwijs aan een openbare school gaat niet uit van één bepaalde geloofsovertuiging. Gelijkwaardigheid voor iedereen, met aandacht voor de verschillen tussen de kinderen is het uitgangspunt. Ouders/verzorgers die plaatsing van hun kind overwegen, zijn van harte welkom om de school te bezoeken en de faciliteiten te bekijken.

2.2 Profiel van de doelgroep

- Leerlingen met een matige verstandelijke beperking, IQ lager dan 49, met een cognitief ontwikkelingsniveau van 2 tot ongeveer maximaal 7 jaar;
- Leerlingen met een licht verstandelijke beperking met bijkomende problematiek, IQ 50-69, met een cognitief ontwikkelingsniveau van 3 tot ongeveer maximaal 12 jaar;
- Leerlingen met een verstandelijke beperking met bijkomende problematiek, te denken valt aan:
 - psychiatrische problematiek;
 - sociale kwetsbaarheid;
 - emotionele kwetsbaarheid;
 - medische problematiek.

2.3 Visie van de school

Ons motto:

Samen kennen, kunnen en aankunnen.

Onze visie:

Wij willen dat onze leerlingen bij het verlaten van de school zo zelfstandig mogelijk kunnen participeren in de maatschappij op het gebied van wonen, werken en vrije tijd. Hierbij gaan wij uit van de mogelijkheden in plaats van de beperkingen.

Wij realiseren onze visie door:

- **Het model adaptief onderwijs:** Het uitgangspunt van adaptief onderwijs is dat relatie, competentie en autonomie de basisbehoeften zijn van alle leerlingen. We voegen de basisbehoeften van leerlingen en de interventies van leraren om aan deze behoeften tegemoet te komen (interactie, instructie en klassenmanagement), samen binnen één omgeving.
- **Leerkrachtontwikkeling:** De kern van de kwaliteit van het onderwijs is de kwaliteit van de leerkracht.
- **Hoge verwachtingen:** De interne onderwijskwaliteit wordt verhoogd. Opbrengstgericht werken is gemeengoed. Een veilig schoolklimaat is van groot belang om te komen tot leren.

Bij alle activiteiten van de school staan het kind en het primaire proces (= het onderwijs) centraal. Alle activiteiten, vormen van beleid, de inzet van mensen en middelen staan ten dienste van dit primaire proces. De school streeft daarbij naar een positief klimaat waarbij normen, waarden en respect voor het omgaan met elkaar centraal staan. Wij profileren ons als een school met kwaliteit, waar een team deskundigen samen met de leerlingen en hun ouders/verzorgers in een goed omgangs- en pedagogisch klimaat en in een sfeer van wederzijds respect streeft naar optimale ontwikkelingsmogelijkheden voor de leerlingen. Om behoud en ontwikkeling van expertise te garanderen kiest de school er nadrukkelijk voor om in bestaande samenwerkingsverbanden te participeren en waar mogelijk uit te bouwen en te versterken. Daarnaast onderhoudt de school functionele contacten met externe ketenpartners.

2.4 Doelen van de school

Leercentrum W.A. van Liefland hanteert de onderwijsdoelen van de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) als richtinggevend voor het leerstofaanbod. Dit geldt zowel voor de leerspecifieke onderwijsdoelen als de leergebiedoverstijgende onderwijsdoelen. De leerstof voorziet in een doorgaande lijn binnen de school, waarbij rekening wordt gehouden met het individuele kind. Deze doelen willen wij bereiken door:

- uit te gaan van de mogelijkheden van het kind. Per kind wordt bekeken wat voor hem/haar belangrijk is. Het gaat hierbij niet alleen om kennistraining, ook training in emotionele en sociale weerbaarheid is belangrijk;
- de leerlingen leerstof aan te bieden die uitdaagt en die optimale mogelijkheden biedt voor hun ontwikkeling;
- zo goed mogelijk samen te werken met ouders/verzorgers;
- een goed pedagogisch klimaat te bieden;
- leerlingen middels functionele en uitdagende stage- en leerwerkplekken voor te bereiden op hun toekomstige plek in de maatschappij. Het onderwijsprogramma van het stagecluster is afgestemd op de toekomstige werkomgeving van de leerlingen. Het onderwijs is hier vooral praktisch en praktijkgericht.

Om de doelstellingen te realiseren beschikt de school over een deskundig team. Voor specialistische vragen kan de school advies krijgen van deskundigen, zowel binnen het team als daarbuiten.

2.5 Kwaliteit van het onderwijs

In maart 2018 heeft de Onderwijsinspectie een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd op Kindcentrum W.A. van Liefland. Op basis van haar bevindingen heeft de Onderwijsinspectie de school het reguliere arrangement toegekend. Dit betekent dat de kwaliteit van het onderwijs voldoende tot goed is bevonden.

2.6 Passend Onderwijs

Op 1 augustus 2014 is de wet Passend Onderwijs van start gegaan. Kernpunten uit deze wet zijn dat:

- reguliere en speciale scholen werken samen op het gebied van ondersteuning aan leerlingen;
- schoolbesturen zorgplicht hebben (de school waar de leerling schriftelijk is aangemeld dient te zorgen voor een passende plek);
- scholen en gemeenten/jeugdhulpverlening samenwerken aan de integrale ondersteuning aan leerlingen vanuit onderwijs en zorg;
- er minder regelgeving vanuit Den Haag komt, er kan meer worden geregeld in de eigen regio;
- er is een dekkend netwerk voor alle kinderen binnen ons samenwerkingsverband.

2.6.1 Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs (LECSO).

Leercentrum W.A. van Liefland is opgenomen in Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs (LECSO). Hierin werkt onze school samen met tien (noordelijke) scholen voor speciaal onderwijs. Daarvan bieden acht scholen onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen (Leercentrum W.A. van Liefland in Assen, Thriantaschool in Emmen, W.A. van Lieflandschool in Groningen, Wingerd in Groningen, Steiger in Groningen, Meidoornschool in Stadskanaal, Meentschool in Winschoten en Margaretha Hardenbergschool in Veendam), één school biedt onderwijs aan langdurig zieke kinderen (Buitenschool in Glimmen) en één school biedt onderwijs aan leerlingen met een motorische handicap (Mytylschool in Haren).

2.6.2 Samenwerkingsverband 22-01.

Leercentrum W.A. van Liefland maakt deel uit van het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs 22-01 (SWV PO) en het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs 22-01 (SWV VO). Beide samenwerkingsverbanden bestaan uit de schoolbesturen uit de gemeenten Assen, Tynaarlo, Aa en Hunze en Midden-Drenthe. In ondersteuningsplannen beschrijven beide Samenwerkingsverbanden hun visie op het (speciaal) onderwijs. Leercentrum W.A. van Liefland (V)SO valt in de categorie extra ondersteuning van het SWV. Zij biedt hiertoe specialistische en toegankelijke onderwijszorg voor leerlingen met een verstandelijke beperking. Onze school beschikt over een schoolondersteuningsprofiel voor het SO en een schoolondersteuningsprofiel voor het VSO. Beide schoolondersteuningsprofielen kunt u vinden op onze website.

2.6.3 Samenwerking RENN 4 De Aventurijn.

De overige groepen van SO De Aventurijn (8-12 jaar) zijn gehuisvest binnen de afdeling SO van Kindcentrum W.A. van Liefland (8-12 jaar). Beide scholen werken, waar mogelijk, samen om uitwisseling van expertise te bewerkstelligen, om zo nog meer tegemoet te komen aan het idee van Passend Onderwijs.

2.6.4 Samenwerking met het Praktijkonderwijs Assen.

Daar waar mogelijk en passend voor de leerling, is uitstroom naar een andere vorm van onderwijs de route. Wij werken samen met PrO Assen (school voor Praktijkonderwijs) om in dat geval de beste onderwijsplek voor de leerling te realiseren. Onze school is nauw betrokken bij de verwijzingsprocedure en ook inhoudelijk, op leerling-niveau, is er daarbij gezamenlijk overleg.

2.7 Toelatingsprocedure

De samenwerkingsverbanden Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs hebben de wettelijke taak om een toelaatbaarheidsverklaring af te geven voor plaatsing van een leerling in het speciaal onderwijs (SO) en het voortgezet speciaal onderwijs (VSO).

Schoolbesturen van de school van herkomst vragen de toelaatbaarheidsverklaring aan bij respectievelijk de Commissie van Toelaatbaarheid (primair onderwijs) en een Commissie van Advies (voortgezet onderwijs). Vanuit verschillende disciplines wordt een samengevoegde beoordeling van de onderwijsbehoeften van de leerling, de school en eventueel de opgroei- en opvoedondersteuning voor de leerling en/of het gezin in kaart gebracht.

In een Algemene Maatregel van Bestuur is uitgewerkt dat voordat een toelaatbaarheidsverklaring wordt afgegeven, een deskundigenadvies moet zijn uitgebracht door een orthopedagoog en een tweede deskundige met specifieke expertise met betrekking tot de problematiek van een leerling. Bij de toekenning van een toelaatbaarheidsverklaring (TLV), heeft het inhoudelijk voortraject van het toewijzingsproces een grote rol.

Voor meer informatie over de toelatingsprocedure, verwijzen we u naar de website van de samenwerkingsverbanden 22-01.

2.7.1 Toewijzen van extra ondersteuning SO-SBO-VSO

Het is aan (besturen van) de samenwerkingsverbanden om afspraken te maken over de manier waarop wordt vastgesteld of leerlingen toelaatbaar zijn voor Speciaal Basisonderwijs, Speciaal Onderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs van het samenwerkingsverband. Hierover is afstemming tussen de samenwerkingsverbanden.

Een toelaatbaarheidsverklaring voor speciaal onderwijs is geldig in heel Nederland. Bij de overgang van het SO naar het VSO is een nieuwe toelaatbaarheidsverklaring nodig. Deze wordt aangevraagd door school (schoolbestuur).

De onderwijsbehoefte van de leerling met extra ondersteuning wordt vertaald in concrete en haalbare handelingssuggesties passend bij het beoogde uitstroomniveau en uitstroomperspectief van de leerling.

- Wat heeft de leerling nodig om de beoogde einddoelen te halen?
- Wat heeft de leerkracht nodig om de leerling hierbij te ondersteunen?
- Wat heeft de school/het team nodig om dit te kunnen realiseren?
- Wat hebben de ouders/verzorgers nodig om de leerling hierbij te ondersteunen?

2.8 Plaatsing op Leercentrum W.A. van Liefland

Een aanmelding komt binnen bij de directie van de school. Een aanmelding kan alleen plaatsvinden nadat een Toelaatbaarheidsverklaring voor cluster 3 is afgegeven. De directie vraagt ouders/verzorgers of aanmeldende instantie om het totale aanmeldingspakket en aanvraag naar school te sturen. Ook wordt schriftelijk toestemming aan ouders/verzorgers gevraagd om relevante gegevens bij andere instanties op te vragen. De directie maakt een afspraak voor een intakegesprek met de ouders/verzorgers en daarvan wordt een verslag gemaakt. Alle gegevens van het kind worden ter beschikking gesteld aan de leden van de Commissie voor de Begeleiding (CvB).

De Commissie voor de Begeleiding bespreekt het kind op de maandelijkse vergadering, bespreekt de hulpvraag (pedagogische en didactische behoeften, mogelijkheden, positieve en negatieve factoren van het kind) en analyseert of er nog andere onderzoeksvragen zijn. Op grond van de hulpvraag geeft de Commissie voor de Begeleiding een advies voor plaatsing in de groep, welke het beste aansluit bij de hulpvraag van het kind. Ouders/verzorgers worden geïnformeerd over dit advies.

De orthopedagoog, de intern begeleider en de leerkracht zorgen, onder verantwoordelijkheid van de Commissie voor de Begeleiding, voor het opstellen van een ontwikkelingsperspectief van de leerling binnen zes weken. Daarna wordt het ontwikkelingsperspectief met de ouders/verzorgers besproken. Ouders tekenen voor akkoord/gezien.

2.9 Toelating, schorsing en verwijdering

In de schoolgids van Plateau Integrale Kindcentra staat het beleid ten aanzien van toelating, schorsing en verwijdering beschreven. Voor Leercentrum W.A. van Liefland is dit beleid richtinggevend.

Specifiek voor de W.A van Liefland:

In de volgende situaties zullen en/of kunnen we een aangemelde leerling niet plaatsen:

- Indien de leerling niet beschikt over een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) van het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs of Voortgezet Onderwijs;
- Indien de leerling in staat is tot het behalen van een diploma. Er vindt dan een doorverwijzing plaats;
- Als we onvoldoende zorg en begeleiding kunnen bieden zoals gesteld in het schoolondersteuningsprofiel.

Wij streven ernaar de zorg voor leerlingen op een verantwoorde wijze gestalte te geven. Er kunnen zich echter situaties voordoen, waarin wij als school de grenzen van onze mogelijkheden ervaren. Het is mogelijk dat dit speelt bij aanmelding van een leerling, maar kan ook gaan spelen gedurende de tijd dat een leerling bij ons op school zit. Het schoolbestuur heeft zorgplicht en gaat op zoek naar een passend onderwijs-zorgarrangement.

2.10 Schooltijden en maatregelen ter voorkoming van uitval van lessen

Onze schooltijden zijn als volgt:

Maandag	8.45 – 12.00	12.30 – 14.45
Dinsdag	8.45 – 12.00	12.30 – 14.45
Woensdag	8.45 – 12.45	
Donderdag	8.45 – 12.00	12.30 – 14.45
Vrijdag	8.45 – 12.00	12.30 – 14.45

De school is verplicht een voorgeschreven aantal lesuren te realiseren. De school gaat uit van 1000 lesuren voor een leerling op het VSO per schooljaar.

Iedere ochtend starten we met een inloop van een kwartier, hierdoor kan er een rustige start van de dag plaatsvinden. Leerlingen blijven tussen de middag op school.

De leerlingen worden door de leerkracht naar de ouders/verzorgers of taxibusjes gebracht. Een aantal leerlingen reist zelfstandig naar school.

Wanneer de groepsleerkracht/onderwijsassistent afwezig is, zal deze zo mogelijk vervangen worden door een andere bevoegde (inval)leerkracht/onderwijsassistent. De inzet van de invallers wordt bovenschools geregeld. Bij de vervanging wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van dezelfde personen. Dit is echter niet altijd mogelijk. Mocht er geen invaller beschikbaar zijn, dan zoekt de school naar andere opvangmogelijkheden op school. In uiterste noodzaak en bij hoge uitzondering bestaat de mogelijkheid dat een groep naar huis wordt gestuurd als geen vervanging beschikbaar is en intern op school geen andere oplossing wordt gevonden.

Hoofdstuk 3: (Voortgezet) speciaal onderwijs voor zeer moeilijk lerende kinderen.

3.1 Het ontwikkelingsperspectief (OPP) en Individueel Transitieplan (ITP)

Het ontwikkelingsperspectief of individueel transitieplan (vanaf 15 jaar) wordt opgesteld door de orthopedagoog, in samenwerking met de leerkracht, intern begeleider, jeugdarts en jeugdmaatschappelijk werk. Het ontwikkelingsperspectief is een officieel document en geeft een inschatting van de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling en zegt iets over het verwachte uitstroomniveau van een leerling.

Om te bepalen wat iedere individuele leerling nodig heeft, maken we gebruik van de beschikbare gegevens op basis van dossier, toetsing en observaties. Daarnaast is omschreven welke pedagogische, didactische en medische hulpvraag de leerling heeft. Naast het ontwikkelingsperspectief zijn er voor de cognitieve vakken groepsplannen opgesteld om de onderwijsleerbehoeften- en doelen vast te stellen. Het ontwikkelingsperspectief en de groepsplannen vormen het uitgangspunt voor het handelen in de klas.

Het ontwikkelingsperspectief wordt jaarlijks geëvalueerd in de Commissie voor de Begeleiding en indien nodig bijgesteld. Het ontwikkelingsperspectief wordt jaarlijks met ouders besproken. Na instemming wordt het ontwikkelingsperspectief ondertekend door ouders/verzorgers en school. Voor leerlingen van 15 jaar en ouder werken we met een Individueel Transitieplan (ITP). In het Individueel Transitieplan is het ontwikkelingsperspectief met de daarbij behorende uitstroombestemming beschreven. Het Individueel Transitieplan wordt met ouders en meerderjarige en handelingsbekwame leerlingen besproken.

Naast het ontwikkelingsperspectief hanteert onze school schoolondersteuningsprofielen voor SO en VSO. In de schoolondersteuningsprofielen staan uitgebreid de mogelijkheden en de grenzen van de school beschreven. Deze schoolondersteuningsprofielen (SOP's) zijn te vinden op de schoolwebsite.

3.2 Opbrengsten

De resultaten van de observaties en de toetsen worden vastgelegd in het toetsdossier en de vorderingenkaarten. Deze gegevens worden jaarlijks verwerkt en vervolgens worden de groepsplannen bijgewerkt en worden er nieuwe doelen geformuleerd.

3.3 Uitstroombestemmingen

VSO	
A.	Arbeid of beschutte arbeid of vervolgonderwijs
D.	Dagbesteding

Gezien de heterogene doelgroep leerlingen, heeft Leercentrum W.A. van Liefland twee uitstroombestemmingen opgesteld en de daarbij te volgen (leer)route. Er wordt onderscheid gemaakt in twee te volgen leerroutes (A of D), die ieder leiden tot een daar bijbehorende uitstroombestemming. De indeling op deze routes wordt gemaakt op basis van de leerling kenmerken op basis van het niveau van de:

- Verstandelijke ontwikkeling;
- Emotionele ontwikkeling;
- Adaptieve ontwikkeling;
- Schoolse vaardigheden.

Per ontwikkelingsdomein wordt de leerling ingeschaald in een leerroute A of D. Op basis van het niveau van alle ontwikkelingsdomeinen wordt de leerling ingeschaald in een definitieve leerroute. Het streven is om iedere leerling uit ieder profiel (leerroute A of D) uit te laten stromen naar de meest passende plek in de maatschappij.

3.4 Uitstroomgegevens schooljaar 2017-2018

VSO 12-20 jarigen, uitstroom 2017-2018

Arbeid/SW	Onderwijs				Arbeidsmatige dagbesteding	Activiteiten-gerichte dagbesteding	Belevings-gerichte dagbesteding	Verhuizing
A					B	C	D	
Arbeid/SW	MBO	PRO	ZML	RENN 4				

3.5 Indeling van de groepen

Het onderwijs op Leercentrum W.A. van Liefland wordt in groepen gegeven.

Bij de indeling in groepen hanteren we de volgende uitgangspunten:

- De kalenderleeftijd en het aantal leerjaren van de leerlingen;
- De ontwikkelingsmogelijkheden van de leerlingen;
- Het pedagogisch en didactisch klimaat (hulpvraag van de leerling).

Leerlingen met verschillende uitstroomprofielen worden geplaatst in heterogene groepen. Onze groepen hebben een gemiddelde grootte van 12-14 leerlingen. In de hogere VSO-groepen hanteren we een grotere groepsgrootte, leerlingen in deze groepen zijn vaak 1 of meerdere dagdelen buiten school aan het stage lopen. Binnen de groepen proberen wij zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de verschillen tussen leerlingen. Dit wordt gedaan door het werken in niveaugroepen voor enkele vakken (rekenen, lezen en spellen). Ook proberen we waar mogelijk sommige groepen kleiner te houden qua aantallen om tegemoet te komen aan specifieke onderwijsbehoeften. De groepssamenstelling kan gedurende het schooljaar veranderen, vanwege de komst van nieuwe leerlingen of omdat dit in het belang is van de ontwikkeling van één of meer leerlingen.

3.6 Doorstroomleeftijd en verblijfsduur

In de wet Kwaliteit (V)SO is de doorstroomleeftijd, verblijfsduur en onderwijstijd geregeld.

Terugkeer naar het regulier onderwijs of een doelmatige overstap naar een vervolgfase is en blijft het uitgangspunt. Leerlingen verlaten het SO vanaf 12 en uiterlijk met 14 jaar.

Het VSO kent geen vaste verblijfsduur. Het wettelijk kader wordt gevormd door de leerplicht tot 16 jaar. Het VSO houdt de mogelijkheid onderwijs te bieden aan leerlingen tot 20 jaar. Het bevoegd gezag bepaalt de verblijfsduur en streeft daarbij naar een functioneel verblijf.

Een arbeidsmarktgericht traject kent geen vaste verblijfsduur, maar duurt tenminste tot het gehele schooljaar waarin de leerling 16 jaar wordt. Verder geldt dat leerlingen de school verlaten als ze een plek op de, al dan niet beschermde, arbeidsmarkt hebben verworven.

Ook bij de uitstroombestemming dagbesteding geldt dat de verblijfsduur functioneel moet zijn en tenminste duurt tot het schooljaar waarin de leerling 16 jaar wordt, nadat hij een plaats heeft in een instelling voor dagbesteding.

3.7 Specialistische faciliteiten.

Onze school heeft een aantal extra faciliteiten:

- Een verwarmd zwembad dat we gebruiken voor de watergewenning en voor zwemles gericht op redzaamheid;
- Per groep tenminste 2 netwerkcomputers met hierop passende software;
- Een goed voorzien kooklokaal;
- Een computerruimte waar meerdere leerlingen tegelijk onderwijs krijgen en een aantal computers zijn aangesloten op internet;
- Een speellokaal en een sporthal;
- Een orthotheek met informatie voor leerkrachten en ouders/verzorgers;
- Een handvaardigheidslokaal;
- Een algemeen techniekenlokaal;
- Een kaarsenmakerij;
- Een kunstatelier;
- Een wasserette;

- Een lokaal voor huishoudkunde en zorg en welzijn;
- Een arbeidstraining lokaal;
- Meerdere schoolpleinen;
- Meerdere ruimtes voor individuele begeleiding/onderzoek/overleg;
- Een grote centrale ruimte, tevens personeelsruimte;
- Een minder validentoiletten;
- Rolstoelvriendelijke ruimtes;

3.8 Specialistische begeleiding

- **Directie:** De school wordt geleid door de directeur. Zij wordt ondersteund door een adjunct-directeur.
- **Leraren, vakleerkracht en onderwijsassistenten:** De leerkrachten verzorgen het onderwijs aan de groepen. We streven ernaar dat iedere leerkracht over het Diploma Speciaal Onderwijs/Master SEN of een vergelijkbare HBO/universitaire opleiding beschikt. We beschikken over een vakleerkracht Lichamelijke Opvoeding, die bewegingsonderwijs geeft aan alle groepen. Daarnaast geeft de vakleerkracht zwemmen en Motorisch Remedial Teaching voor leerlingen met een (tijdelijke) bewegingsachterstand. De leraren worden ondersteund door onderwijsassistenten. Binnen de SO-afdeling is de belangrijkste taak van de assistenten het assisteren in de groepen. Binnen de VSO-afdeling is de belangrijkste taak van de assistenten het assisteren bij de praktijkvakken.
- **Orthopedagoog:** Binnen onze school beschikken we over een orthopedagoog. Zij heeft een adviserende taak bij de begeleiding van leerlingen en verricht daarnaast diagnostisch onderzoek op verschillende ontwikkelingsgebieden, zoals de intelligentie en de adaptieve en emotionele ontwikkeling. De orthopedagoog is indien gewenst aanwezig bij de leerlingenbespreking en is officieel lid van de Commissie voor de Begeleiding.
- **Intern begeleider:** De intern begeleider zorgt voor de onderwijsinhoudelijke en praktische ondersteuning van personeelsleden. Verder coördineert zij de zorg en de kwaliteit hiervan. In principe is de leraar het eerste aanspreekpunt voor ouders/verzorgers. Bij specifieke problemen zal de intern begeleider de zorg rondom een leerling coördineren. De interne begeleider is aanwezig bij de leerlingen- en groepsbespreking. Daarnaast heeft zij een informerende en adviserende rol naar de Commissie voor de Begeleiding.
- **Stage coördinator:** De stage coördinator is verantwoordelijk voor de organisatie en begeleiding van de interne en externe stages. Zij coördineert in deze de leerlingenzorg samen met de intern begeleider. Daarnaast is zij het aanspreekpunt van school voor instanties en uitstroombestemmingen voor arbeid en dagbesteding.
- **Motorisch Remedial Teacher:** De school beschikt over een interne motorische remedial teacher voor leerlingen met een (tijdelijke) bewegingsachterstand.
- **Weerbaarheidstrainers:** De school beschikt over weerbaarheidstrainers met specifieke scholing voor de doelgroep Zeer Moeilijk Lerenden. Deze training wordt ingezet met als doel om de weerbaarheid van kinderen te vergroten en de veiligheid en sfeer in de groep te verbeteren.
- **Beeldcoach:** De school beschikt over één beeldcoach om beter zicht te krijgen op de interactie tussen een leraar en een kind of groep kinderen, met als doel de interactie te verbeteren.
- **Bedrijfshulpverleners (BHV):** De school beschikt over voldoende bedrijfshulpverleners die jaarlijks geschoold worden in brandpreventie en bestrijding en eerste hulp bij ongelukken.
- **Jeugdarts:** De jeugdarts van de Jeugdgezondheidszorg van GGD Drenthe screent alle leerlingen op hun lichamelijke en sociale ontwikkeling. De jeugdarts adviseert ouders en school. Na de start op school wordt een bezoek aan de jeugdarts gepland. Op basis van onderzoek en een gesprek met ouders/verzorgers worden medische aspecten die van invloed kunnen zijn op het ontwikkelingsperspectief van hun zoon/dochter besproken. Vervolgens volgt eenmaal per twee jaar voor alle leerlingen een schoolonderzoek. Uw aanwezigheid hierbij is gewenst en u ontvangt hiervoor een uitnodiging. De jeugdarts is officieel lid van de Commissie voor de Begeleiding.
- **Jeugdmaatschappelijk werker:** Aan onze school is een jeugdmaatschappelijk werker verbonden. De jeugdmaatschappelijk werker bezoekt alle ouders/verzorgers van nieuwe leerlingen van onze school. De jeugdmaatschappelijke werker kan o.a. begeleiding bieden aan het gezin, u ondersteunen bij het aanvragen van speciale regelingen (bijv. Wajong) en u informeren over specifieke (ouder)organisaties. De jeugdmaatschappelijk werker is officieel lid van de Commissie voor de Begeleiding.
- **Leerplichtambtenaar:** Aan onze school is een leerplichtambtenaar verbonden. De leerplichtambtenaar (Gemeente Assen) controleert de handhaving van de Leerplichtwet. De

leerplichtambtenaar controleert schoolverzuim en werkt samen met school en ouders/verzorgers om jongeren weer zo snel mogelijk naar school te krijgen wanneer zij verzuimen. Daarvoor onderzoeken ze wat er aan de hand is en helpen mee oplossingen te bedenken. Ook kan de leerplichtambtenaar handhavend optreden. Dat doen ze in ieder geval als er sprake is van het ongeoorloofd verzuim/ met vakantie zijn buiten de schoolvakanties om. Waar mogelijk sluit de leerplichtambtenaar aan bij de Commissie voor de Begeleiding.

- **Ambulante begeleiding vanuit het Speciaal Onderwijs cluster 1 en 2:** Als een leerling met een auditieve en/of communicatieve beperking extra ondersteuning behoeft, kan er een beroep worden gedaan op de ambulante begeleiders van Visio (cluster 1) en Kentalis (cluster 2). De school kan ook ambulante begeleiders inschakelen voor preventieve ondersteuning voor een hulpvraag op het betreffende expertisegebied.
- **Zorgondersteuners:** Binnen de groepen worden enkele leerlingen op individuele basis ondersteund door zorgondersteuners.

3.9 Organisatie van het onderwijs

Onze school heeft een afdeling SO en een afdeling VSO. We streven ernaar om alle leerlingen "onderwijs op maat" te bieden. De groepsindeling behoort tot de verantwoordelijkheid van de school.

De school kent een indeling in fasen van het onderwijs. Iedere fase kent een bepaalde onderwijstijd. Daarnaast wordt er in iedere fase bepaald welke accenten in het leerstofaanbod prioriteit krijgen. Op deze manier wordt het leerstofaanbod op een planmatige wijze aangeboden.

Fasering VSO

Binnen de VSO-afdeling worden drie fasen in het onderwijsaanbod onderscheiden:

- Fase 1: De oriënterende fase;
- Fase 2: De beroepsgerichte fase;
- Fase 3: De transitie fase.

In de wet Kwaliteit (V)SO zijn vanaf 15 jaar stage activiteiten verplicht onderdeel van het onderwijsaanbod.

Fase 1: Oriënterende fase

Als de leerling begint op het VSO zal hij starten in de oriënterende fase. Binnen het ontwikkelingsperspectief zal dan het startperspectief worden ingevuld. Gedurende deze fase krijgen de volgende aspecten de nadruk in het onderwijsaanbod:

- Het ontwikkelen van de (sociale) zelfredzaamheid van de leerling binnen de woon- en werksituatie. Hoe redt de leerling zich wat betreft dagelijkse vaardigheden in de praktijk? Aandachtspunten op dit gebied zijn de communicatie, de sociale vaardigheden en de dagelijkse vaardigheden;
- Het leggen van een theoretische basis bij de leerling, die aansluit bij de dagelijkse praktijk van wonen en werken. Deze theoretische basis wordt gelegd door middel van een cognitief aanbod. De kerndoelen VSO zijn hierin leidend;
- Er is aanbod voor praktijkvakken. De leerling krijgt hierdoor de kans om zich te oriënteren op toekomstige beroepsmogelijkheden;
- Op sociaal en emotioneel gebied wordt een stevig fundament gevormd, zodat de leerling zich veilig en vertrouwd voelt binnen de dagelijkse omgeving van de school. De leerling zal zich gedurende deze fase steeds meer buiten de vertrouwde klassensituatie bevinden en praktijkvakken krijgen op andere plekken binnen de school.

Fase 2: Beroepsgerichte fase

Tijdens deze fase vindt een verdere verschuiving plaats naar nog meer praktische vaardigheden in het onderwijsaanbod. Aan het einde van Beroepsgerichte fase 1 wordt het uitstroomperspectief vastgesteld. Kenmerkend voor deze fase is:

- Het cognitieve aanbod verdwijnt in toenemende mate naar de achtergrond. Het praktische aanbod krijgt nog meer nadruk;
- Er vindt een verschuiving plaats van krijgen van onderwijs in een schoolse omgeving naar een arbeidsmatige omgeving. De leerling krijgt aanvankelijk een interne stage binnen de school aangeboden. Deze wordt uitgebreid naar een begeleide externe stage met begeleiding vanuit school. Op deze manier krijgt de leerling een meer uitgebreide oriëntatie op arbeid. De leerling maakt op basis van deze oriëntatie uiteindelijk de keuze binnen welke sector hij in de toekomst zou willen werken;

- Op sociaal en emotioneel gebied wordt in deze fase van de leerling verwacht dat hij zich ook buiten de vertrouwde omgeving van school kan begeven.

Fase 3: Transitiefase

In de transitiefase wordt de uitstroombestemming vastgesteld. Kenmerkend voor deze fase is:

- De praktijk krijgt de volledige aandacht;
- Het aanbod voor Nederlandse taal en rekenen is op niveau van de uitstroombestemming en gericht op onderhouden/ontwikkelen. Voor technisch lezen wordt hierbij streefniveau E6 gehanteerd;
- Er wordt van de leerling verwacht dat hij gaat functioneren in een werkomgeving;
- Het toepassen van al het geleerde in de praktijk. Het volgen van externe stages vormen de voorbereiding op het echte, werkende leven.

De leerling wordt 18 jaar en dan?

Wanneer een leerling 18 jaar wordt veranderen er een aantal wettelijke zaken. Denk bijvoorbeeld aan de wettelijke bevoegdheden, de kinderbijslag, de zorgverzekering, etc. Maar ook moeten er zaken geregeld zijn om zelfstandig extern stage te mogen lopen. Een deel van wat nodig is kan al geregeld worden wanneer de leerling 17,5 jaar is. In bijlage 3 wordt uitgelegd wat er geregeld moet worden wanneer de leerling bijna 18 jaar wordt.

De stagecoördinator

De stagecoördinator van de school is contactpersoon voor leerlingen, ouders en stagebedrijven. De school is in april 2012 gestart met deelname aan het project Navigator continuüm. Dit project heeft als doelstelling om meer leerlingen op de reguliere arbeidsmarkt te plaatsen. Het betreft een samenwerking met MEE-Drenthe, VSO-cluster 3 en 4 en Praktijkonderwijs Assen.

Hoofdstuk 4: Buitenschoolse informatie

4.1 Therapieën/trainingen

Naast het basisaanbod dat voor iedere leerling op onze school beschikbaar is, kan het zijn dat het in het belang van een leerling is om (tijdelijk) therapie onder schooltijd te ontvangen. Dit betreft niet alle leerlingen en vindt plaats op individuele overwegingen. Kenmerk van therapie onder schooltijd, is dat het geen onderhoudend karakter heeft en een beperkt tijdpad kent.

Er wordt bij elke leerling een zorgvuldige afweging gemaakt in de Commissie voor de Begeleiding (CvB). De Commissie voor de Begeleiding bepaalt of de behandeling/training in het belang is van het onderwijs van het kind en of het verlies van lestijd opweegt tegen de verwachte opbrengsten. Samen met de externe ondersteuner, leerkracht en ouders/verzorgers worden doelen, waaraan gewerkt zal worden, besproken en vastgelegd. Voortgang wordt vastgelegd in (tussentijdse) evaluatieverslagen.

Een leerling ondergaat niet meerdere therapieën in eenzelfde lesblok. Het belangrijkste element is hierbij het belang van het kind, maar ook de schoolorganisatie speelt hierbij een rol. Het is voor school niet wenselijk dat er meerdere externe experts werkzaam zijn binnen de school, waarbij leerlingen met grote regelmaat uit hun eigen klassensituatie en lesaanbod worden gehaald. Daarnaast kan de school slechts beperkt fysieke ruimte bieden aan externe ondersteuners van het onderwijs. Een aanvraag voor therapie onder schooltijd gebeurt altijd op individuele basis. De verantwoordelijkheid en de kosten liggen bij ouders/verzorgers.

4.2 Leertijdvermindering

Indien leerlingen niet in staat zijn om het volledige onderwijsprogramma te volgen, kan er vrijstelling worden verleend voor het volgen van bepaalde onderwijsactiviteiten, dit na overleg met het bevoegd gezag en de inspectie. Beleidsregels inzake het verlenen van ontheffingen staan vermeld in de Staatscourant van 11 juli 2013.

4.3 Buitenschoolse opvang (BSO)

De school zelf verzorgt op dit moment nog geen buitenschoolse opvang. Het streven is om in schooljaar 2018-2019 te starten met een voorziening voor naschoolse opvang voor leerlingen van onze school (SO en VSO). Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de directeur van Kind- en Leercentrum W.A. van Liefeland. Bent u op zoek naar informatie over opvangmogelijkheden, neemt u dan contact op met de school.

4.4 Andere informatie

Informatie over kampen, logeeradressen en sporten speciaal voor kinderen met een verstandelijke beperking kunt u verkrijgen bij MEE Drenthe, tel. 0592-303999.

4.5 Relaties met de omgeving

Met betrekking tot het onderwijs heeft de school contacten met:

- Basisonderwijs/ Speciaal Basisonderwijs: Plateau Integrale Kindcentra Assen, COG Drenthe.
- MEE-Drenthe;
- Accare gedragsdeskundigen; Ambiq,
- Centrum voor Verstandelijke Beperking (CVBP);
- Vanboeijen;
- Praktijken voor logopedie en fysiotherapie in de regio;
- Bureau Jeugdzorg; pleegzorg instanties; (gezins)voogdij William Schrikkergroep;
- Visio, screening en ondersteuning voor leerlingen met visuele beperking;
- Cosis: Zorgexpertisecentrum de Arkel;
- Promens-Care;
- Gezinsvervangende tehuizen (o.a. Ons Huis/Vanboeijen);
- Leerplichtambtenaar; politie;
- Gemeenteambtenaren voor het leerlingenvervoer;
- RENN4: De Aventurijn
- Eventueel buurtbewoners.

Hoofdstuk 5. Leer- en ontwikkelingsgebieden/activiteiten

5.1 Leer- en ontwikkelingsgebieden

Het leerstofaanbod is dat wat bij elk vak wordt aangeboden aan de leerlingen. Dit geeft invulling aan de kerndoelen voor Zeer Moeilijk Lerenden. Het Centrum Educatieve Dienst (CED) heeft leerlijnen voor de volgende vakgebieden ontwikkeld, welke dekkend zijn voor de kerndoelen van de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO):

- Mondelinge taal;
- Technisch lezen;
- Begrijpend lezen;
- Spelling;
- Schrijven;
- Rekenen en wiskunde;
- Engels (VSO);
- Sociale vaardigheden;
- Seksuele vorming en weerbaarheid;
- Huishoudkunde (VSO);
- Koken (VSO);
- Persoonlijke verzorging (VSO);
- Plant- en dierverzorging (VSO);
- Techniek;
- Burgerschap en integratie;
- Oriëntatie op mens en wereld;
- Verkeer (VSO);
- Omgaan met media;
- Creatieve en culturele oriëntatie;
- Bewegen.

Binnen het speciaal onderwijs ligt het uiteindelijke accent op het kunnen toepassen van de verschillende aangeleerde vaardigheden. Leerkrachtgedrag bij ons op school is voorspelbaar. Onder andere om dit te realiseren gebruiken wij het Directe Instructie Model (DIM). Daarnaast maken we gebruik van dagritme kaarten. Hiermee is het voor een leerling duidelijk welke activiteiten zullen plaatsvinden.

5.2 Andere activiteiten van de school

- We beschikken over een zwembad met beweegbare bodem.
- De VSO-fase 1 leerlingen gaan 2 of 3 dagen op schoolkamp. Het schoolkamp voor de fase 1 leerlingen vindt plaats aan het einde van het schooljaar. De VSO-leerlingen van fase 2 en 3 gaan aan het einde van het schooljaar 1 dagje weg;
- Voor schoolactiviteiten wordt van de ouders/verzorgers een vrijwillige bijdrage gevraagd. De hoogte van de bijdrage wordt vastgesteld in overleg met de medezeggenschapsraad;
- De school doet mee aan projecten vanuit de bibliotheek;
- Een aantal groepen volgen lessen in het kader van natuureducatie, verzorgd door een medewerker van de gemeente Assen. Lessen aansluitend bij het niveau van de groepen en het jaargetijde vinden hier plaats.
- Op school maken de leerlingen uit het VSO zelf kaarsen. Een aantal keren per jaar ontvangt u een bestellijst waarop u kunt aangeven welke u wilt bestellen;
- Onze school doet al een aantal jaren mee met het Cultuurmenu. Enkele keren per jaar zijn er activiteiten met de leerlingen op allerlei cultureel gebied;
- Sinterklaasviering: De leerlingen in het VSO kopen zelf een cadeau voor een van de andere leerlingen. Hiervoor wordt geloot.
- In de laatste week voor de kerstvakantie vieren we met de leerlingen kerstfeest. Dit houdt meestal in dat we binnen een kerstsfeer een speciale activiteit houden;
- Ieder jaar organiseert de ouderraad de deelname aan de avondvierdaagse. Fanatiek wordt er gelopen op de 5 kilometer, indien er genoeg belangstelling is;
- Het VSO heeft ieder jaar een gala-avond voor de leerlingen. Dit vindt plaats aan het einde van het schooljaar om het jaar feestelijk en in stijl af te sluiten.

Hoofdstuk 6. Klimaat van de school

6.1 Activiteiten ter verbetering van het onderwijs in de school

Binnen Leercentrum W. A. van Liefland werken we op een systematische wijze aan schoolontwikkelingen. Elke vier jaar wordt de kwaliteit van ons onderwijs geëvalueerd. Aan de hand van allerlei resultaten, wordt het Schoolplan aangepast en wordt er een nieuw schoolplan gemaakt voor de komende vier jaren. Vanaf 01-08-2015 werken we met het schoolplan 2015-2019. Vanuit het schoolplan worden de schooljaarplannen afgeleid.

6.2 Veiligheid op onze school

Op Leercentrum W.A. van Liefland zijn wij actief bezig met de veiligheid bij ons op school. De verschillende documenten en afspraken over veiligheid op onze school zijn vastgelegd in het Veiligheidsplan. Het Veiligheidsplan is te vinden op onze website. Het betreft een beeld van onze visie op veiligheid en welke ondersteuning wij hebben om algehele veiligheid te waarborgen. De SO-afdeling werkt volgens de werkwijze van Positive Behavior Support. De drie kernwaarden van onze school zijn: respect, veiligheid en verantwoordelijkheid en gedragsverwachtingen rond deze kernwaarden zijn helder en visueel ondersteund in kaart gebracht. Er worden lessen in 'Goed Gedrag' gegeven, zodat leerlingen weten wat er van ze verwacht wordt. De VSO-afdeling werkt volgens de werkwijze van het Begeleid Ontdekkend Leren. Leerlingen worden uitgedaagd om, door denkstimulerende vragen te stellen, een taak zo goed mogelijk en zelfstandig mogelijk te kunnen volbrengen.

6.2.1 Schoolregels

Het gedrag van kinderen en hun sociale ontwikkeling is een sleutelfactor in hun functioneren in de maatschappij. Het succesvol sturen en begeleiden van het gedrag van leerlingen is afhankelijk van de ethiek van school. Wij versterken positief gedrag en proberen te allen tijde een goed voorbeeld te zijn voor de leerlingen. Onze regels zijn nodig om grenzen te bieden aan leerlingen die dat niet zelf kunnen beoordelen. Zelfdiscipline en respect voor elkaar wordt sterk aangemoedigd. Wij zijn alert op pestgedrag. Als regels worden overtreden kunnen er sancties volgen. Deze sancties zullen in overeenstemming zijn met de mate van overtreding en het is daarbij het gedrag dat wordt afgekeurd en niet de persoon. Een protocol over gedrag ligt ter inzage bij de directie.

De school hanteert de volgende schoolregels, voor school en groep:

Respect...

*Op onze school hebben wij respect voor elkaar
Onze school is een plek waar we ons veilig voelen
Op onze school willen wij zoveel mogelijk zelf doen
Op onze school hoort iedereen erbij
Zo doen wij dat hier!*

Respect...

*Ik ben netjes en beleefd
Ik laat een ander met rust
Ik wil rustig kunnen werken
Ik heb respect voor de spullen van een ander
Ik luister naar een ander
Ik leg alles daar waar het hoort
Ik zeg "STOP, HOU OP" ik vind het niet leuk
Zo doen wij dat hier!*

6.2.2 Anti-pestwet

Scholen zijn bij wet verplicht om op effectieve wijze pesten tegen te gaan. Wanneer gepeste kinderen en hun ouders geen gehoor vinden bij de school zelf, dan kunnen ze in het uiterste geval terecht bij de Kinderombudsman. Verder worden nieuwe en zittende leraren ondersteund om pesten te voorkomen, te signaleren en aan te pakken. Het is namelijk een kerntaak van scholen om een veilige school te garanderen.

De nadruk van de anti-pestwet ligt op preventie, waarbij de school een bewezen effectief anti-pestprogramma gebruikt. Zowel Positive Behavior Support, onderwijs in adaptieve vaardigheden,

emotionele ontwikkeling als weerbaarheid maken onderdeel uit van de preventie van pesten en vallen binnen het veiligheidsplan van de school.

6.3 Protocollen

Op Leercentrum W.A. van Liefland hebben wij een aantal protocollen welke wij gebruiken bij calamiteiten. We hebben protocollen voor de volgende onderdelen en deze zijn voor iedereen op de website na te lezen:

- AED;
- Besmettelijke ziektes;
- Echtscheiding;
- EHBO;
- Fysiek ingrijpen;
- Agressie: fysiek, verbaal, psychisch;
- Luizenbestrijding;
- Medicijnverstrekking en medisch handelen (Plateau);
- Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld;
- Pesten;
- Schoolverzuim;
- Schoolkamp en calamiteiten;
- Schorsing en verwijdering;
- Aanvullend op protocol medisch handelen: toediening Rivotril;
- Aanvullend op protocol medisch handelen: toediening Stesolid;
- Uithuisplaatsing tijdens schooltijd;
- Aanvullend op medisch handelen: verzorgend/medisch handelen (tijdelijk).

6.4 Draaiboek bij overlijden

De school beschikt over een draaiboek bij overlijden. De coördinatie en regie bij calamiteiten bij overlijden van een lid van de schoolgemeenschap berust dan bij het zogenaamde sleuteltrio.

Dit trio bestaat uit de volgende leden:

- Directie: Mevr. Carina van den Barg en mevr. Esther Boelens-Smit;
- Intern begeleider: Mevr. Nynke Jongsma/Mevr. Maran Odding;
- Voorzitter medezeggenschapsraad: Mevr. Jacqueline Bakker.

6.5 Iedereen is gelijk

Op 01-02-2006 trad de wettelijke bepaling in werking die aan scholen de opdracht geeft het actief burgerschap en de sociale integratie van leerlingen te bevorderen.

Deze wettelijke bepaling onderstreept dat de bevordering van burgerschap en integratie een taak is die om gerichte aanpak van scholen vraagt.

Burgerschap is een belangrijk onderwerp, dat op veel verschillende manieren kan worden ingevuld. De school is bij uitstek de plek waar mensen kunnen leren samen te leven.

Bovendien hebben school en ouders een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor ontwikkeling en vorming van kinderen. De school kan een bijdrage leveren door kennisoverdracht, door ervaringsleren (feitelijk sociale bindingen met elkaar in de school en de omgeving aan te gaan), door leren leven in een samenleving die wordt gekenmerkt door etnische, culturele, maatschappelijke en godsdienstige pluriformiteit. Concrete invulling vindt o.a. plaats tijdens de lessen sociale vaardigheid, geschiedenis, excursies en het behandelen/bespreken van de actualiteit.

6.6 Externe vertrouwenspersoon Plateau

Leerlingen, ouders en personeel kunnen te maken krijgen met gedrag of omstandigheden, die zij als ongewenst ervaren. Om een passende reactie te vinden voor het ongewenste gedrag of de ongewenste omstandigheden, kan degene die dit ongewenste gedrag of omstandigheden ervaart het prettig vinden om een externe vertrouwenspersoon te raadplegen.

De externe vertrouwenspersoon is betrokken bij Plateau maar niet aan een van de scholen, het stafbureau of het bestuur verbonden. De positie van de externe vertrouwenspersoon is onafhankelijk. Op onze website staat meer informatie over wat de vertrouwenspersoon voor u kan betekenen. De externe vertrouwenspersoon van Plateau is mevrouw Netty Gallee. Mevrouw Gallee is te bereiken via tel: 06 52477731 of per mail: gallee@home.nl

Iedere Plateau-school heeft ook een interne contactpersoon. De contactpersoon kan een eerste advies geven bij een klacht, doorverwijzen naar de juiste persoon en eventueel helpen om het

eerste contact te leggen. Op onze school zijn de heer Reinier Kremer en mevrouw Shanna Visser interne contactpersonen vertrouwenszaken.

Hoofdstuk 7. Ouders/verzorgers op onze school

7.1. Samenwerking met ouders/verzorgers

De school heeft er alle belang bij, dat er een goed contact met de ouders is. Zij beschikken immers over een groot stuk deskundigheid betreffende hun kind. Het samen uitvoeren van afspraken en het afstemmen van de thuis- en schoolsituatie op elkaar kan alleen maar leiden tot een groter rendement van het onderwijs. Van elkaar moeten we weten waarmee we mee bezig zijn.

7.2 Contacten met de ouders/verzorgers

Om goed contact met de ouders te hebben, wordt gebruik gemaakt van de volgende mogelijkheden:

- **Ouderportaal**

Alle ouders/verzorgers hebben toegang tot het ouderportaal. Het ouderportaal is een afgeschermd gedeelte op de website (Mijn School). Binnen het ouderportaal worden nieuwsberichten, foto's etc. gedeeld met ouders/verzorgers. Alle ouders/verzorgers ontvangen na aanmelding voor onze school een gebruikersnaam en wachtwoord voor het ouderportaal.

- **Nieuwsbrieven**

Iedere maand verschijnt de nieuwsbrief voor alle ouders/verzorgers. Deze wordt geplaatst in het ouderportaal. Hierin wordt zoveel mogelijk informatie gegeven over de school. Oude nieuwsbrieven zijn terug te lezen op de website.

- **Groepsberichten**

Een aantal groepen hebben een eigen nieuwsbrief die de groep regelmatig uitgeeft en waarin alleen informatie over de groep staat. Deze berichten worden in het ouderportaal Mijn School geplaatst. Regelmatig worden er nieuwsberichten en foto's op het ouderportaal geplaatst.

- **Informatieboekje van de klas**

Iedere groep maakt aan het begin van het jaar een informatieboekje voor de ouders/verzorgers van de eigen groep. Hierin staan bijvoorbeeld het rooster, de dagen waarop er gymnastiek is en wie er in de klas zitten.

- **Informatiebrief (incidenteel)**

Het kan gebeuren, dat er zaken zijn die snel aan de ouders/verzorgers moeten worden doorgegeven. Hiervoor maken we gebruik van informatiebrieven voor alle ouders/verzorgers. Ook kan er een spoedbericht via het ouderportaal worden verzonden.

- **Mailcontact**

Wij streven naar korte lijnen in het contact met ouders/verzorgers. De meeste informatie vanuit leerkracht naar ouders/verzorgers wordt via de email verzonden.

- **Telefoontje**

Wil iemand van school iets meedelen aan de ouders/verzorgers, dan kan dit per telefoon. Ook ouders/verzorgers kunnen bellen naar school. We stellen het op prijs dat er wordt gebeld in de pauzes of voor of na schooltijd.

- **Contactweken**

Minimaal 2 keer per jaar is er een contactweek, waarbij de ouders/verzorgers de gelegenheid krijgen om met personeel van de school te praten.

- **Ouderavond**

Twee keer per jaar is er een ouderavond. De eerste ouderavond wordt gehouden in het begin van het nieuwe schooljaar en heeft tot doel de ouders/verzorgers te informeren over de nieuwe groep en over veranderingen binnen de school (personeelwisselingen e.d.). Eén keer per jaar wordt de algemene ouderavond gehouden. Op die avond wordt naast de afhandeling van het zakelijke gedeelte ook altijd gezocht naar een onderwerp waarvoor bij de ouders/verzorgers belangstelling is.

- **Ouders in de klas**

De meeste klassen houden eenmaal per jaar een open middag. De invulling van de open middag is gericht op het nemen van een kijkje in de groep. De ouders/verzorgers krijgen uitleg, er wordt beeldmateriaal getoond en de kinderen laten de materialen waarmee ze werken zien. Los daarvan kunnen ouders/verzorgers in overleg met de leraar in de groep een kijkje komen nemen.

- **Huisbezoek**

Waar mogelijk maakt de jeugdmaatschappelijk werker voor alle nieuwe leerlingen een afspraak voor een huisbezoek. De groepsleerkracht op de afdeling SO maakt een afspraak voor een huisbezoek als de leerling nieuw in zijn/haar groep is.

- **Informeel**

Gedurende diverse momenten in het schooljaar (bijv. bij de ouderavonden, de lampionnenshow of bij bijvoorbeeld de kerstmarkt/voorjaarsmarkt) is er gelegenheid voor een praatje.

- **Schoolgids**

Ieder schooljaar ontvangt u een schoolgids met hierin allerlei informatie. Zowel de afdeling SO als VSO heeft een eigen schoolgids. Bij verdere vragen en/of informatie kunt u contact opnemen met de school.

- **Website**

Regelmatig wordt u via de website op de hoogte gehouden over zaken die spelen op school. De meeste informatie gaat via het afgeschermd gedeelte van de website (het ouderportaal). Het plaatsen van foto's van uw kind gebeurt enkel wanneer u daarvoor schriftelijk toestemming hebt verleend.

7.3 De (gemeenschappelijke) medezeggenschapraad (G)MR

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapraad (GMR) is een overkoepelend orgaan van alle Medezeggenschapsraden van scholen behorend bij Plateau en kan instemming/advies geven over zaken, die op bestuursniveau spelen. Informatie over de Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad kunt u vinden in de schoolgids Plateau Integrale Kindcentra Assen. Als u nadere inlichtingen wilt over de Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad, kunt u contact opnemen met de medezeggenschapsraad van de school.

De medezeggenschapsraad is een officieel orgaan verbonden aan de school en kan instemming en advies geven betreffende zaken op schoolniveau. Bent u hierin geïnteresseerd, dan kunt u een folder via één van de medezeggenschapsraadleden inzien.

De medezeggenschapsraad bestaat uit zes leden, te weten: 3 ouders en 3 personeelsleden.

De directeur en de adjunct-directeur van de school zijn geen lid van de medezeggenschapsraad van de school, maar zijn in toerbeurten aanwezig bij de vergadering voor een informeel gedeelte. De namen van de leden van de medezeggenschapsraad kunt u vinden in deze schoolgids en op onze website.

7.4 De Ouderraad (OR)

De ouderraad bestaat uitsluitend uit ouders/verzorgers en twee personeelsleden zijn adviserend lid. De ouderraad vergadert indien nodig samen met de medezeggenschapsraad.

De volgende onderwerpen worden o.a. door de ouderraad voorbereid en uitgewerkt:

- Het organiseren van thema-avonden voor ouders;
- Het voorbereiden en organiseren van excursies;
- Het opvangen en begeleiden van ouders/verzorgers van nieuwe leerlingen indien daar behoefte aan bestaat;
- Adviseren medezeggenschapsraad.

De namen van de leden van de ouderraad kunt u vinden in deze schoolgids.

7.5 Klassenouders

De klassenouder is de schakel tussen leerkracht(en) en ouders als het gaat om de organisatie van praktische zaken. Bijvoorbeeld bij het inschakelen van hulpouders.

7.6 Hulpouders

Ouders/verzorgers worden gevraagd om mee te helpen bij een aantal activiteiten, die door de school, al dan niet jaarlijks, worden georganiseerd: Sinterklaasfeest, sportdagen, feestavond, kerst/voorjaarsmarkt, vervoer bij excursies, etc.

7.7 Vrijwilligerswerk

Op school maken we soms gebruik van de diensten van vrijwilligers. Ook sommige ouders/verzorgers zijn actief als vrijwilliger.

7.8 Stagiaires

Op school zijn in alle groepen stagiaires aanwezig. De stagiaires komen van de diverse opleidingen, variërend van sociaal-agogisch werk; pedagogische academie; opleiding voor leraar speciaal onderwijs; opleiding voor leraar lichamelijke beweging, faculteit orthopedagogiek etc. Het VSO is

een Leerafdeling voor de opleidingen binnen SAW (sociaal Agogisch Werk) van het Drenthe College te Assen.

Hoofdstuk 8. Overige informatie

8.1 Gegevens ter inzage door ouders/verzorgers

De volgende personen hebben inzage in de gegevens van de leerling:

- De directie;
- De intern begeleider;
- De stage coördinator;
- De orthopedagoog;
- De groepsleerkracht van de leerling;
- De ouders;
- De verzorger, indien deze de wettelijke vertegenwoordiger is.

Gegevens van de leerlingen worden alleen naar andere instanties/personen verstuurd, als de ouder/verzorger of de wettelijke vertegenwoordiger van de leerling schriftelijk toestemming heeft gegeven. De vragende partij dient een schriftelijk verzoek in te dienen. De dossiers worden 5 jaar op school bewaard. Zie ook het item 'informatie aan gescheiden ouders' schoolgids Plateau Integrale Kindcentra Assen.

8.2 Adreswijzigingen

Ouders/verzorgers worden verzocht om de school zo spoedig mogelijk te informeren in het geval van een nieuw adres, e-mailadres of telefoonnummer.

8.3 Absentie, veiligheid en verlofregelingen

Als uw kind ziek is laat het ons dan alstublieft telefonisch weten voor aanvang van de lessen. Vergeet hierbij ook niet het eventuele taxivervoer in te lichten. Als de ziekte langer duurt, stellen wij het op prijs als u ons regelmatig op de hoogte houdt, ook de school houdt regelmatig contact. Als een kind op school ziek wordt of een ongeluk heeft gehad, zal school contact opnemen met de ouders/verzorgers met het verzoek het kind te komen ophalen. In geval van nood zullen wij een arts of ziekenhuis inschakelen. Het kan natuurlijk voorkomen dat tijdens activiteiten op school of in de pauzes een ongeluk gebeurt. Uiteraard zal school er alles aan doen om ongelukken te voorkomen. Zie ook de schoolgids Plateau Integrale Kindcentra Assen.

8.4 Vervoer

Indien u uw kind niet zelf naar school brengt is vervoer van en naar school (beperkt) middels een (taxi)bus mogelijk. Hiervoor moet u een aanvraagformulier indienen bij de gemeente in uw woonplaats en de school moet deze ook ondertekenen. Het vervoer is geen directe verantwoordelijkheid van school, dus in het geval van vragen of problemen kunt u contact opnemen met het vervoersbedrijf. Komt u er dan niet uit, dan is de gemeente waarin u woont het aanspreekpunt. Het vervoersbedrijf zal de wettelijke richtlijnen aanhouden met betrekking tot veiligheid. Deze zijn op te vragen bij de verschillende gemeenten. Zorgt u er alstublieft voor dat uw kind 's ochtends klaar staat zodat de busroute zo min mogelijk verstoord wordt. Het leerlingenvervoer in de gemeente Assen wordt uitgevoerd door de Eenheid Klant, team WMO en Leerling. Ouder(s)/verzorgers kunnen de klantadviseurs team WMO en leerling (die individuele klantvragen behandelen) op werkdagen bereiken tijdens het spreekuur van 9.00 tot 10.00 uur via telefoonnummer 14-0592. Per email kan dat via leerlingenvervoer@assen.nl.

8.5 Kleding

Ouders/verzorgers worden verzocht om zoveel mogelijk kleding en bezittingen van de kinderen te merken. Het is niet verstandig om dure spullen mee naar school te nemen. De school kan niet verantwoordelijk worden gesteld in het geval van vermissing of verlies van deze persoonlijke eigendommen. Het merken van spullen kan helpen bij het terugvinden van deze eigendommen. Het is gewenst dat kinderen kleding dragen die ze zo min mogelijk belemmeren in hun doen en laten op school.

Voor de gymnastieklessen moeten de leerlingen bij zich hebben: Een t-shirt, een sportbroek of gypakje, sokken, stevige gymnastiekschoenen, een handdoek.

Als de kinderen gaan zwemmen, moeten de kinderen hun zwemkleding en handdoek in een plastic zak meenemen. Om teleurstelling te voorkomen vragen wij u om te zorgen dat de zwemkleding op school is op de dagen dat we gaan zwemmen. Kinderen met epilepsie dienen een rode badmuts te dragen tijdens het zwemmen.

8.6 Persoonlijke verzorging

Wij streven ernaar om onze leerlingen zo zelfstandig mogelijk naar het toilet te laten gaan. Wilt u zorgen dat uw kind indien nodig zakdoeken, maandverband of extra kleding meekrijgt? Op school is in beperkte mate extra kleding aanwezig. Mocht uw kind hiervan gebruik hebben gemaakt, zien wij de kleding graag gewassen weer terug.

8.7 Eten op school

In de ochtend hebben alle leerlingen een ochtendpauze (fruitpauze). Tussen de middag eten de leerlingen in de groep. Brood moeten de leerlingen zelf meenemen.

In het kader van de leerlijn "gezond gedrag" willen we dat leerlingen verantwoord eten en drinken mee naar school nemen, dus geen dranken zoals cola, energydranken, alcoholische dranken, zakken chips etc. meenemen naar school. Ook vragen wij u hier rekening mee te houden bij traktaties, gezonde snacks zijn immers ook lekker. Drie dagen in de week is het mogelijk voor leerlingen om gebruik te maken van de schoolkantine. Tegen een kleine vergoeding kunnen leerlingen iets lekkers kopen en nuttigen in de schoolkantine. Wij werken volgens het principe van een gezonde schoolkantine, dit houdt in dat ongeveer 80% gezond zal zijn en 20% minder gezond.

8.8 Gezonde school

De W.A. van Lieflandschool vindt gezondheid van groot belang. Dit geven wij actief inhoud door aandacht te hebben voor gezonde voeding, beweging en een milieuvriendelijke schoolomgeving.

Op het gebied van gezonde voeding doet de school dit als volgt:

- We maken gebruik van een kleine moestuin op ons dakterras
- We participeren actief in de buurtmoestuin Het Schakelveld
- We verwerken de producten van de moestuinen binnen de school.
- Leerlingen krijgen les in het verwerken van deze producten tijdens kooklessen (hygiëne en verwerking van producten binnen gerechten)
- Driemaal per week draait de school een gezonde schoolkantine met enkel gezonde en verse producten
- Pleidooi voor gezonde traktaties door en voor leerlingen
- We maken gebruik van gratis schoolfruit binnen de SO-groepen
- We ontvangen dankzij AH XL gratis schoolfruit voor de VSO-afdeling.

Op het gebied van bewegen doet de school dit als volgt:

- Leerlingen krijgen tweemaal per week gymnastiek van een vakleerkracht
- Er is voor leerlingen op het SO zonder zwemdiploma beperkt zwemtraining beschikbaar
- De school heeft beperkt beschikking over Motorische Remedial Teaching door de vakleerkracht
- De school participeert in Special Heroes en biedt sportclinics aan onder schooltijd (bv. judo, freerunning, zwemmen, volleybal) met als doel om na schooltijd zich aan te melden bij een sportclub.
- Fietsplan voor teamleden

Op het gebied van een milieuvriendelijke omgeving:

- De school heeft zonnecollectoren
- De school heeft sedum daken
- De school heeft lichtsystemen met bewegingsmelder
- Papier wordt door leerlingen gerecycled
- School neemt als enige ZML-school deel aan Energy Challenge.

8.9 Medicijnen

We vragen alle ouders/verzorgers om duidelijke informatie rondom het medicijngebruik van hun kind. U wordt verzocht om de medicijnen veilig in te pakken wanneer u deze mee geeft naar school. Zorg ervoor dat op de labels staat wat de correcte dosis is. Neemt u contact op met de school in het geval van wijzigingen of vragen.

Medicijngebruik wordt vermeld in het ontwikkelingsperspectief. Hierin wordt ook vermeld of de leerling op school medicijnen verstrekt krijgt. Ouders/verzorgers zijn op de hoogte dat op school medicatie wordt verstrekt. Ouders/verzorgers ondertekenen het ontwikkelingsperspectief.

Er is een protocol medicijnverstrekking, het protocol ligt ter inzage op school en wordt vermeld op onze website. Het protocol medicijnverstrekking is afwijkend van hetgeen in de gids Plateau Integrale Kindcentra Assen staat. (Toediening Rivotril en Stesolid).

8.10 Roken

Onze school heeft een rookverbod. Dit geldt ook voor de schoolpleinen. Alle aanwezigen op onze school worden gevraagd om nergens binnen school te roken. Leerlingen mogen op school niet roken. Er wordt door het personeel van school niet gerookt in het zicht van de leerlingen. Er is aan de andere zijde van het gebouw een speciale rookruimte ingesteld. Dit schoolbeleid wordt door allen bewaakt.

8.11 Aansprakelijkheid en verzekeringen

Ouders zijn aansprakelijk voor gedragingen van hun kinderen. Dat geldt ook gedurende de tijd dat de kinderen op school zijn of bij buitenschoolse activiteiten. Omdat ouders de schade die hun kind aanricht meestal zelf moeten betalen, is het verstandig goed verzekerd te zijn. Wij raden u aan een aansprakelijkheidsverzekering met voldoende dekking af te sluiten. Zie ook de schoolgids Plateau Integrale Kindcentra Assen. Voor alle kinderen en hun begeleiders is tijdens excursies e.d. door de Plateau Integrale Kindcentra Assen een ongevallen- en reisverzekering afgesloten. Bij ongevallen tijdens het vervoer met auto's van ouders, leerkrachten of derden kan een beroep worden gedaan op de inzittendenverzekering.

Mocht u in het bezit zijn van een auto en bereid zijn af en toe voor vervoer te zorgen dan wordt geëist dat u voor een voldoende aantal inzittenden bent verzekerd. De school heeft als beleid, dat alleen leerlingen die een AVP-verzekering hebben, met particuliere auto's worden vervoerd.

8.12 Foto's, video en website

Vanaf 25 mei 2018 zijn de al bestaande regels rondom dataverwerking en privacy aangescherpt, maar ook gecontroleerd en nageleefd. Op Leercentrum W.A. van Liefland willen wij zorgvuldig omgaan met de privacy van onze leerlingen. Bij aanmelding van uw kind bij ons op school ontvangt u een formulier waarop u toestemming kunt geven voor gebruik van beeldmateriaal van uw kind binnen diverse kanalen (website, ouderportaal). Op het formulier wordt onder andere het volgende gevraagd ten aanzien van het gebruik van beeldmateriaal:

- Op school worden foto's en video's gemaakt voor intern gebruik. Indien u niet wilt dat uw kind gefotografeerd of gefilmd wordt, dan dient u dit schriftelijk aan te geven bij de directie.
- Beeldmateriaal wordt gebruikt om evenementen en kampen vast te leggen. Ook kan beeldmateriaal worden ingezet om te zoeken naar de beste begeleiding in moeilijke situaties rond leerlingen, dit noemen we beeldcoaching.
- Leercentrum W.A. van Liefland heeft ook een website. Op deze website kunnen ook foto's van (school)evenementen worden geplaatst. Indien u niet wilt dat een afbeelding van uw kind op de website wordt geplaatst, dient u dit ook schriftelijk aan te geven bij de directie.
- Bij sommige evenementen zijn ook media aanwezig, indien u niet wilt dat u kind bijvoorbeeld in een krant of op de tv komt, dient u ook dit schriftelijk aan te geven bij de directie. Bij activiteiten buiten de school, kan dit echter niet altijd worden gegarandeerd.
- Wij vinden het net als u leuk om foto's en filmpjes te maken van activiteiten op school. Wij willen hierbij rekening houden met de privacy van anderen. Wij verzoeken u daarom voorzichtig te zijn met het plaatsen van foto's en filmpjes op internet. Zorg ervoor dat u toestemming heeft van de ouders/verzorgers van de andere kinderen op de foto en film.

8.13 Ouderbijdrage

Aan het begin van het schooljaar wordt u geïnformeerd over de ouderbijdrage. De ouderbijdrage is een vrijwillige bijdrage. De ouderraad organiseert activiteiten in principe wel voor alle leerlingen. Dit is alleen mogelijk wanneer uw bijdrage ook werkelijk binnenkomt. Bij onvoldoende inkomsten zal de ouderraad moeten beslissen evenementen van de kalender te schrappen. Van de ouderbijdrage worden bijvoorbeeld sportactiviteiten, het Sinterklaas-, het Kerst- en het Paasfeest betaald. Alle nieuwe ouders/verzorgers krijgen nadat hun kind(eren) voor het eerst op school is/zijn geplaatst een informatiebrief van de ouderraad en de medezeggenschapsraad. In deze brief wordt ook de hoogte van de ouderbijdrage vermeld. Voor leerlingen die na de Kerstvakantie op school komen, wordt de hoogte van de bijdrage aangepast.

Als ouders/verzorgers de bijdrage niet of gedeeltelijk betalen, kan de school besluiten om een leerling niet te laten deelnemen aan de activiteiten waarvoor niet betaald is. Het kind wordt gedurende de activiteit geplaatst in een andere groep. Een school mag een leerling niet uitsluiten van het volgen van het onderwijsprogramma. De bijdrage voor het schoolfonds is € 22,- per schooljaar.

Geldgebrek mag geen reden zijn dat kinderen aan de kant blijven staan. Daarom zijn er voor ouders met lage inkomens verschillende regelingen. O.a. de Meedoenpremie van de gemeente en het jeugdsportfonds/jeugdcultuurfonds. Met een inkomen tot € 1.167,- voor alleenstaanden en € 1.667,- voor stellen komt u in aanmerking. Met de Meedoenpremie kunt u schoolspullen, lidmaatschap, sportkleding of lessen muziek, theater, dans enz. betalen. Informeer eens bij Werkplein Baanzicht.

Het Jeugdsportfonds/Jeugdcultuurfonds is voor kinderen en jongeren die willen sporten of aan cultuur doen zoals muziek, theater, dans enz. Een aanvraag bij het JSF/JCF gebeurt door een tussenpersoon. Meer informatie vindt u op <http://drenthe.jeugdsportfonds.nl>.

8.14 Schoolreis/schoolkamp

De VSO-basisgroepen gaan 2 of 3 dagen op schoolkamp, dit vindt plaats aan het einde van het schooljaar. De VSO 2, 3 en 4 groepen gaan aan het einde van het schooljaar een dagje weg. Voor een schoolreis en schoolkamp wordt van de ouders/verzorgers een bijdrage gevraagd. De hoogte van de bijdrage wordt vastgesteld in overleg met de medezeggenschapsraad. De bijdrage voor het schoolkamp voor de brugklassen in het VSO is vastgesteld op € 70,-. De bijdrage van de schoolreis voor VSO 2, 3 en 4 is vastgesteld op € 27,50. De schoolreizen en schoolkampen zijn op basis van vrijwilligheid. Mocht uw kind niet deelnemen aan deze activiteit, dan volgt hij/zij het onderwijsprogramma op school.

8.15 Stichting Vrienden Kind- en Leercentrum W.A. van Liefland

De Stichting Vrienden van Leercentrum W.A. van Liefland heeft ten doel het bevorderen van de ontwikkeling en het voorzieningenniveau van de school met uitzondering van die terreinen waarin reguliere middelen van overheid al voorzien dan wel dient te voorzien. Daarnaast heeft de Stichting als doel het werven van fondsen die bijdragen aan de ontwikkeling van de Stichting en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Alles in de ruimste zin des woord. De Stichting tracht haar doel te verwezenlijken met alle tot haar dienst staande middelen. Het vermogen van de Stichting zal worden gevormd door subsidies, donaties, schenkingen, erfstellingen, legaten en andere baten.

Wensen kunnen kenbaar gemaakt worden aan de Stichting. Dit kan via de ouderraad, de medezeggenschapsraad, de directie of via de groepsleerkrachten. De wensen zullen met een kostenraming aan de Stichting voorgelegd worden. Afhankelijk van de beschikbare of nog te verwerven financiële middelen (en passend binnen de doelstelling en uitgangspunten) probeert de Stichting Vrienden van Kindcentrum W.A. van Liefland zoveel mogelijk wensen in vervulling te laten gaan.

Op dit moment bestaat het bestuur uit de volgende personen:

- Mevr. José Dunnewind (voorzitter);
- Mevr. Ilona Meijers (lid)
- Mevr. Gea Pots (lid);
- Mevr. Roelie Bezu (lid).

Heeft u belangstelling zich als bestuurslid in te zetten voor onze Stichting, neem dan contact op met één van de bestuursleden.

8.16 Regels leerplicht

In Nederland heeft ieder kind recht op onderwijs. Naast dit recht op leren bestaat er ook een leerplicht. De regels over leerplicht zijn vastgelegd in de Leerplichtwet.

De leerplichtambtenaar controleert of de regels ook worden nageleefd. Een overtreding van de Leerplichtwet is strafbaar. Een school is verplicht om (het vermoeden van) een overtreding te melden bij de leerplichtambtenaar. Het doel van deze aanpak is schooluitval op latere leeftijd te voorkomen. Uit onderzoek blijkt dat kinderen die regelmatig verzuimen in het Basis Onderwijs, problemen krijgen in het Voortgezet Onderwijs. Meer informatie over leerplicht vindt u op:

www.assen.nl

Wanneer meldt een school bij leerplicht?

Luxe verzuim	Direct aansluitend op een schoolvakantie is uw kind zonder toestemming van de schooldirecteur afwezig/ of u heeft uw kind ziek gemeld direct aansluitend op een schoolvakantie	Het vermoeden van luxe verzuim moet door de directeur direct gemeld worden. De leerplichtambtenaar komt op dezelfde dag op huisbezoek. Wanneer er sprake is van luxe verzuim, dan maakt de leerplichtambtenaar proces-verbaal op.
Ziekte verzuim	Uw kind is meer dan vijftien aaneengesloten dagen ziek of u heeft uw kind meer dan drie keer in drie maanden ziekgemeld.	De school meldt uw kind aan voor een onderzoek bij de GGD-jeugdarts. Wanneer u niet verschijnt óf als de arts dit nodig vindt, dan meldt de directeur dit bij de leerplichtambtenaar. U wordt dan opgeroepen voor een gesprek. Wanneer u medewerking weigert of wanneer er geen medische oorzaak is voor de ziekmeldingen, dan maakt de leerplichtambtenaar proces-verbaal op.
Te laat komen	Uw kind is niet op tijd aanwezig in de klas.	De school spreekt u aan op het te laat komen van uw kind. Blijft uw kind daarna te laat komen en is dit meer dan tienmaal, dan moet de directeur dit melden aan de leerplichtambtenaar. U ontvangt een oproep van de leerplichtambtenaar en krijgt een formele waarschuwing. Blijft uw kind te laat komen, dan maakt de leerplichtambtenaar proces-verbaal op en meldt de situatie bij Veilig Thuis Drenthe (meldpunt huislijk geweld en kindermishandeling)
Verlof aanvragen	Verlof moet acht weken van tevoren schriftelijk worden aangevraagd bij de directeur van de school. Een aanvraagformulier is verkrijgbaar op de school. De directeur en de leerplichtambtenaar volgen dezelfde regels van de leerplichtwet bij het toewijzen van verlof. De directeur beslist over aanvragen tot tien schooldagen per schooljaar. De leerplichtambtenaar beslist over de aanvragen boven tien schooldagen. Ook controleren de leerplichtambtenaren bij school of het toegewezen verlof volgens de regels van de leerplichtwet is verleend. Verlof wordt niet verleend voor bijvoorbeeld een sportkamp, familiebezoek (in het buitenland), een lang weekend weg of problemen in de personeelsplanning bij de werkgever. Een werkgeversverklaring is voor het toewijzen van verlof niet voldoende. Wanneer u een eigen bedrijf heeft én u kunt aantonen dat er onoverkomelijke bedrijfseconomische schade volgt wanneer u tijdens de schoolvakanties met vakantie gaat, dan is verlof in sommige situaties mogelijk.	

8.17 Digitale communicatiemiddelen - Richtlijnen Social Media

Sociale media, zoals Facebook, YouTube en Twitter kunnen een nuttige en positieve rol hebben in en om de school. Om de scholen, leerlingen, ouders en medewerkers te beschermen tegen mogelijke negatieve gevolgen van het gebruik van sociale media, heeft Plateau Integrale Kindcentra een protocol (richtlijnen social media) vastgesteld. Uitgangspunt van dit protocol is dat gebruikers respect voor elkaar en voor de school hebben en iedereen in zijn waarde laten. In het protocol is onder meer afgesproken dat leerlingen en medewerkers tijdens de les alleen actief zijn op de sociale media, als de schoolleiding daar toestemming voor geeft. Er wordt geen vertrouwelijke informatie van anderen gedeeld. Het is niet toegestaan om foto-, film- en geluidsopnamen van schoolgerelateerde situaties op sociale media te zetten, tenzij daar toestemming voor is gegeven. Het is medewerkers niet toegestaan 'vrienden' te worden met leerlingen op sociale media. In het protocol staan de richtlijnen precies omschreven. Het protocol staat op de website van de school.

Social Media richtlijnen

Voor medewerkers, leerlingen en ouders van Plateau Integrale Kindcentra

Do's

- Presenteer het kindcentrum met trots
- Gebruik gezond verstand, wees beleefd en toon respect
- Gedraag je altijd als vertegenwoordiger van het kindcentrum
- Vraag om hulp indien veiligheid en respect in het geding komen
- Wees transparant: vertel wie je bent en waar je voor staat
- Denk na: jij bent verantwoordelijk voor wat je plaatst
- Geef aan dat je jouw persoonlijke mening uitdraagt en niet die van het kindcentrum

Don'ts

- Deel geen vertrouwelijke of persoonsgebonden informatie
- Plaats niet alles: eenmaal geplaatst blijft voor altijd bewaard
- Plaats niets wat het kindcentrum of andere mensen kan schaden
- Plaats geen foto-, film- en/of geluidsmateriaal zonder toestemming van betrokkenen
- Gebruik geen social media tijdens de les, tenzij je toestemming hebt

ADRES
Laak 1
9406 HX Assen

T 0592 820 500
E info@plateau-assen.nl
www.plateau-assen.nl

plateau
Integrale Kindcentra

Hoofdstuk 9. Vakantie en vrije dagen

VAKANTIEROOSTER SCHOOLJAAR 2018-2019 PLATEAU INTEGRALE KINDCENTRA ASSEN	
	Vanaf tot en met
Eerste schooldag	03-09-2018
Herfstvakantie	20-10-2018 t/m 28-10-2018
Kerstvakantie	22-12-2018 t/m 06-01-2019
Voorjaarsvakantie	16-02-2019 t/m 24-02-2019
Goede Vrijdag	19-04-2019
Tweede Paasdag	22-04-2019
Meivakantie (incl. Koningsdag en Bevrijdingsdag)	27-04-2019 t/m 05-05-2019
Hemelvaartsdagen	30-05-2019 t/m 31-05-2019
Tweede Pinksterdag	10-06-2019
Zomervakantie	13-07-2019 t/m 25-08-2019

Let op: De vrijdag voor de TT zijn de scholen van Plateau gewoon geopend.

Margedagen:

Donderdag 4 oktober 2018: Leerlingen hele dag vrij

Maandag 5 november 2018: Leerlingen zijn 's middags vrij (vanaf 12.00 uur)

Donderdag 7 maart 2019: Leerlingen hele dag vrij

Maandag 13 mei 2019: Leerlingen hele dag vrij.

Bijlage 1

Adressen & telefoonnummers

Plateau Integrale Kindcentra Assen

(Bezoek)adres: Laak 1
Centrale Diensten 9406 HX Assen
Postbus: Postbus 136
Telefoon: (0592) 820500
Email: info@plateau-assen.nl
Website: www.plateau-assen.nl

Onderwijsgeschillen

Postbus 85191
3508 AD Utrecht
Telefoon: 030 - 280 95 90
Fax: 030 - 280 9591
Email: info@onderwijsgeschillen.nl
Website: www.onderwijsgeschillen.nl

Samenwerkingsverband passend onderwijs 22-01

Postbus 136
9400 AC Assen
www.passendonderwijs-po-22-01.nl
info@passendonderwijs-po-22-01.nl

Leerplichtambtenaar Gemeente Assen

Postbus 30018, 9400 RA Assen
Telefoonnummer: 14 0592
E-mail: leerplicht-rmc@assen.nl

Vertrouwenspersonen Plateau Integrale Kindcentra Assen

Vertrouwenspersonen adviseren en ondersteunen bij klachten rond seksueel misbruik, seksuele intimidatie en ernstig fysiek of geestelijk geweld, discriminatie en fundamentalisme. Leerlingen, docenten, ouders en andere betrokkenen bij scholen die met deze klachten te maken hebben, kunnen een beroep doen op de vertrouwensinspecteur. Voor meer informatie www.plateau-assen.nl

Jeugdarts

GGD Drenthe
Afdeling Jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar
Bezoekadres: Mien Ruysweg 1, 9408 KA Assen
Telefoon: 088-2460246
Postbus 144
9400 AC Assen

Veilig Thuis Drenthe

Bezoekadres: Mien Ruysweg 1
9408 KA Assen
Telefoon: 088 2460244
Postadres: Postbus 569
9400 AN Assen
E-mail: info@veiligthuisdrenthe.nl

Publieksvoorlichting

www.postbus51.nl
0800 - 8051 (gratis)

Bijlage 2

Lijst afkortingen:

CvA	Commissie van Advies (Voortgezet Speciaal Onderwijs)
CvI	Commissie van Indicatie (opgeheven per 01-08-2014)
CvT	Commissie van Toelaatbaarheid (Speciaal Onderwijs)
CvB	Commissie voor de Begeleiding
GMR	Gemeenschappelijke MedezeggenschapsRaad
ITP	Individueel Transitie Plan
KDC	Kinder Dag Centrum
LG	Leerlingen met een Lichamelijke handicap
LKC	Landelijke Klachten Commissie
LOL	Leren op Locatie stageplek
LZ	Leerlingen die langdurig ziek zijn
MKD	Medisch Kinder Dagverblijf
MG	Leerlingen met een meervoudige handicap
MR	MedezeggenschapsRaad
LECSO	Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs
OPP	OntwikkelingsPersPectief
OR	OuderRaad
PBS	Positive Behavior Support
PO	Primair Onderwijs
PRO	Praktijkonderwijs
SBO	Speciaal Basis Onderwijs
SLO	Stichting Leerplan Ontwikkeling
SO	Speciaal Onderwijs
SWV PO	Samenwerkingsverband Primair Onderwijs
SWV VO	Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs
TLV	ToeLaatbaarheidsVerklaring
VO	Voortgezet Onderwijs
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
ZML	Zeer Moeilijk Lerenden

Begrippenlijst:

Verstandelijke vermogens:	IQ-bepaling
Adaptieve vaardigheden:	hoe ver is de leerling op het gebied van socialisatie, communicatie en dagelijkse vaardigheden?
Schoolse vaardigheden:	hoe doet een leerling het op het gebied van lezen, rekenen etc.
Emotionele ontwikkeling:	welk emotioneel niveau heeft de leerling, hoe sluiten wij bij het aanbieden van de leerstof daarbij aan en hoe ondersteunen wij bij verdere ontwikkeling?
Ondersteuningsprofiel:	beschrijving van de specifieke zorg die de school kan bieden

Bijlage 3

Flyer:

Binnen nu en ongeveer een jaar word ik 18!

Je wordt bijna 18 jaar!

Wanneer je 18 jaar wordt, veranderen er een aantal dingen.

18 jaar betekent dat je zelf de dingen moet regelen, ondertekenen en toestemming moet geven voor van alles en nog wat.

Alle veranderingen kunnen ook van grote invloed zijn op de financiële situatie thuis.

In deze folder willen wij je uitleggen wat er allemaal nodig is om het op je 18^e verjaardag goed geregeld te hebben.

Wat moet je regelen voor je 18^e?

(Je kunt dit al doen wanneer je ongeveer 17 ½ jaar bent.)

- **Digid**
Je moet een **een Digid** aanvragen, omdat er veel geregeld moet worden bij de overheid op jouw eigen naam en BSN nummer. www.digid.nl/aanvragen
De digitale post van de overheid komt in **Mijn Overheid**, die moet geopend worden met je digid.
Als je de post thuis in de brievenbus wilt krijgen moet je dit aangeven.
mijn.overheid.nl
- **Kinderbijslag**
Omdat **de kinderbijslag stopt** voor je ouders of verzorgers kun je bij de **DUO** een **tegemoetkoming scholieren** aanvragen.
De gegevens hiervan staan op de volgende website.
duo.nl Kijk dan bij tegemoetkoming scholieren aanvragen voor VSO.
Extra aanvulling: Individuele studietoelage via de gemeente aanvragen; voorwaarde is recht op tegemoetkoming scholieren van de Duo.
- **Zorgverzekering**
Na je 18^e loopt je zorgverzekering niet meer via je ouders of verzorgers.
Je moet dit zelf regelen en de zorgverzekering staat op jouw naam.
Je kunt zorgtoeslag aanvragen.
Je krijgt een deel vergoeding om de kosten voor de zorgverzekering te kunnen betalen.
www.belastingdienst.nl Kijk bij zorgtoeslag aanvragen.
- **Wettelijke Bevoegdheden**
Wanneer je 18 jaar bent, ben je volwassen en moet je alles **zelf ondertekenen**.
Soms is het ook beter om ouders of iemand anders officieel aan te wijzen die je gaat helpen.
Je kan dit regelen door b.v. **bewindvoering** aan te vragen.
Iemand die jij vertrouwt kijkt dan altijd mee met allerlei aanvragen en helpt jou met alles.
www.rijksoverheid.nl Kijk bij bewindvoering, mentorschap of curatele aanvragen.

- Zelfstandig externe stage**
 Als je met 17 jaar in het VSO externe stage, stage buiten school bij een bedrijf of instelling, gaat lopen in **de dagbesteding** is daar een indicatie voor nodig.
 Bij de ene zorgaanbieder is een indicatie vanaf de 1^e dag stage nodig maar gemiddeld na ongeveer 8-10 weken.
 Deze wordt door de **gemeenteafdeling Jeugd** afgegeven.
 Als je 18 wordt gaat deze indicatie naar de **afdeling Wet Maatschappelijke Ondersteuning**.
 Een consulent van de gemeente kan je ouders of verzorgers daarbij helpen.
 Ook kan het zijn dat je een **indicatie hebt uit de Wet Langdurige Zorg**, dan gaat het weer op een andere manier.
 Vaak zit er in de indicatie ook een **vervoersindicatie** om een deel van deze kosten te dekken.
 Ga je naar school met de schooltaxi dan zal er, als de indicatie geregeld is, vervoer vanuit **de zorgaanbieder** geregeld moeten worden om op de dagbestedingsstage te komen.
 Voor al deze regels is een handig boekje: **De wetten Zorg en Ondersteuning 2015 handig uitgelegd**. Op school is een afgedrukte versie te verkrijgen.
www.ikdoemee.nl Kijk bij het tekstblok van 23 februari 2018.
 - Uitstroombestemming**
 Ben je 17,5 jaar en heb je al stage gelopen, dan gaat de school samen met jou en je ouders of verzorgers kijken of jouw **leerroute** nog steeds klopt.
De leerroutes zijn dagbesteding of (beschutte) arbeid.
 Als de uitstroombestemming daarna helemaal definitief is kun je bij het UWV een **aanvraag arbeidsvermogen doen**.
 Welke keuze je gaat aanvragen en wat daar voor nodig is wordt vanuit school besproken met jou en je ouders of verzorgers. (**Afspraakbaan, beschut werk of een Wajong aanvraag**)

Uitleg:

 - Afspraakbaan**; jouw leerroute is reguliere arbeid en alle stages volg je meestal in regulier werk, als je een baan hebt ga je (deels) salaris verdienen en wordt er gekeken wat jouw loonwaarde is.
 Je hebt extra hulp tijdens de schoolperiode gehad bij het zoeken naar een reguliere baan door de begeleiding van **de Navigator vanuit Mee** www.navigator.nl.
 Je wordt aan het einde van de stages geholpen met het zoeken naar een baan door de gemeente waar je woont, of voor Assen, Tynaarlo, Aa en Hunze, door WPDA (Werkplein Drentsche Aa) www.wpda.nl
 - Beschut werk**; jouw leerroute is arbeid maar je hebt **meer begeleiding** nodig als je werkt.
 Een beschutte baan voer je uit bij Alescon, of aangesloten bedrijven en ga je (deels) salaris verdienen.
 - Dagbesteding**; jouw leerroute is dagbesteding en je hebt mogelijk recht op een Wajonguitkering. www.uwv.nl/particulieren/index.aspx Kijk bij formulier aanvraag arbeidsvermogen. De Wajonguitkering is dan jouw salaris na schoolverlaten. Is er geen recht op Wajong (omdat het UWV vindt dat je mogelijk toch kunt werken) dan kun je een uitkering aanvragen bij de gemeente.
 - MEE Drenthe**
 Bij alles wat hierboven is vermeld en geregeld moet worden, kunnen jij en je ouders of verzorgers extra hulp bij krijgen.
 Deze hulp kan geregeld worden bij MEE Drenthe.
www.meedrenthe.nl
- * Bovenstaande informatie volgens wettelijke regelingen juni 2018.